

RADU R. FLORESCU, MATEI CAZACU

SÂNGE DIN SÂNGELE LUI DRACULA

Saga boierilor Florescu

Traducere din limba engleză de
Carmen Ion

Ediție îngrijită, prefață și postfață de
Matei Cazacu

CORINT

CAPITOLUL I

NUMELE MEU ESTE FLOREA

Printre cele peste 100 000 de documente rare de la Arhivele Naționale din Brașov se numără și un blazon vechi ce înfățișează un bărbat cu coif pe cap și ținând în mână... o floare! Floarea este înconjurată de stele și de figuri de dimensiuni mici, greu de distins. Pentru un necunoscător, asocierea dintre un coif și o floare poate părea deplasată, însă pentru un român ea este perfect naturală și plină de semnificații, căci România este o țară mândră, care s-a remarcat în istoria sa îndelungată prin rezistența în fața invadatorilor și prin nespusa sa frumusețe. Astfel încât coiful, floarea și figurile se îmbină pentru a forma o moștenire totemică fascinantă, ce-și are rădăcinile în podișurile unui ținut înflorit pe nume Transilvania.

Blazonul, vechi de peste șase secole, aparține familiei Florea, un nume creștin cu rezonanțe în termenii latin și românesc însemnând „floare”. Familia Florea descinde din străbuni care au trăit în podișul din Țara Românească din vremuri imemorabile. Unii specialiști în genealogie sunt de părere că acest neam se trage dintr-un cneaz războinic valah al cărui nume este menționat, pentru întâia oară, în 1247, într-o *diploma*, termen vechi ce

descrie documentele Cavalerilor Sfântului Ioan, care au stăpânit cetatea Severinului de pe malul Dunării. În timp ce a merge și mai mult în trecut pe urmele originilor numelui Florea ar fi probabil foarte dificil, studierea evoluției numelui între secolele al XIII-lea și al XXI-lea este nu numai posibilă, ci a și fost făcută.

Cum de știu acest lucru? Din două motive: primul, pentru că sunt istoric de meserie; al doilea, pentru că numele meu este Florea, sau Florescu, echivalentul românesc modern.

În această carte, intenția mea este, așa cum am mai spus, de a lăsa deoparte, pentru prima oară în șazeci de ani de carieră ca autor, mantaua nepasională și, să sperăm, obiectivă a istoricului universitar pentru a vă relata, cu propriile cuvinte, povestea familiei mele, care vine din vechime. Pentru a ajunge la acest rezultat, va trebui să pendulez între folclor și documente istorice, însă sunt încrezător că voi putea face asta, mulțumită căilor deschise de unchiul meu, răposatul George D. Florescu, unul dintre cei mai de seamă genealogiști români și omul căruia i-am dedicat această carte. Înaintea morții sale, survenită în 1976, unchiul mi-a pus la dispoziție nu numai istoria familiei compilată de el, ci și toate celelalte scrieri ale sale, fără de care nu aș fi fost capabil să scriu acest volum.

Așadar, după ce i-am adus omagiul cuvenit, să revenim la misteriosul Florea, care probabil nu a lăsat în urmă documente scrise, ci un blazon expus acum cu mândrie la Arhivele Naționale din Brașov.

*

Faptul că istoria începe cu cuvântul scris este un lucru de netăgăduit, însă în anumite situații, confruntat cu absența totală a dovezilor științifice, istoricul are dreptul să recurgă la imaginație. Îmi arog acest drept, în încercarea

de a explica modul în care numele latinesc *Flor(us)/Florea* a ajuns să fie adoptat de un străbun îndepărtat de-al meu care a trăit într-un ținut înflorit de dincolo de munți, în secolul sau secolele așa-numitului Ev Mediu întunecat de după retragerea legiunilor romane, la finele veacului al III-lea d.Hr. Exerțându-mi acest drept, avansez ipoteza că, de fapt, cel dintâi strămoș al meu pe nume Florea — și totodată străbunul infamului Dracula — ar fi putut fi fiul unui țaran romanizat, născut în acele vremuri îndepărtate.

Așa după cum a subliniat prietenul meu, coautorul acestei cărți, istoricul român Matei Cazacu de la Universitatea din Paris, inițial clanurile nu aveau nume, dar pe parcurs le-au preluat pe cele ale localităților de origine. Florea este indubitabil un nume latinesc, la fel cum Transilvania vine din alăturarea a două cuvinte latinești, *trans* și *silva*, altă dovadă că, la un moment dat, în perioada Evului Mediu întunecat, daco-romanii s-au retras în podișurile de la poalele dealurilor transilvănene, pentru a se putea bucura de protecția oferită de munți.

Unul dintre studenții mei a identificat odată Basarabia, actuala Republică Moldova, ca fiind „cea mai bună parte a Arabiei”, o confuzie poate nu într-un totu incorectă. Și asta pentru că au existat împărați romani cu numele de *ARAB*, în timp ce prefixul *ban*, însemnând „guvernator”, stă la originea denumirii părții de sud-vest a României — Banat.

În general, lumea occidentală a folosit pentru a defini noul stat în care a trăit Florea denumirea Valahia, un termen german care descrie o regiune de oameni vorbitori ai limbii latine. Românii preferă însă termenul *Muntenia* (ținutul munților) sau, și mai bine, *Țara Românească*, sintagmă încetățenită ca urmare a faptului că romanii au stăpânit o mare parte din această zonă timp de circa

200 de ani (101–275 d.Hr.). Familia domnitoare care, sub presiunea maghiară, a întemeiat acest stat la sfârșitul secolului al XIII-lea se numea Basarab. Majoritatea istoricilor sunt de părere că este un nume de origine cumană, fiind purtat de prinții de Făgăraș, o regiune situată în sudul Transilvaniei.

Din nefericire, actualmente nu mai există descendenți direcți ai Basarabilor, care să poată rezolva problema genealogiei acestui neam supunându-se unui test ADN. În schimb, familia Florea a avut mai mult noroc. Am supraviețuit până în ziua de astăzi și, prin urmare, ne stă în putință să ne studiem descendența cu mai multă acuratețe. Totuși, o abordare a istoriei României prin prisma ADN-ului ar fi un demers extrem de dificil, din cauza amestecului inevitabil de neamuri survenit în urma migrațiilor, care face imposibilă orice teorie a purității raselor promovată de istorici naționaliști, latinizanții, slavizanții și tracomanii numărându-se printre cei mai vehemenți susținători ai purității.

De la începutul secolului al XX-lea înapoi, și cu precădere în perioada comunistă, unii tracologi — dar și dictatorul Ceaușescu însuși — au subliniat mereu importanța numerică a populației trace din Europa de Est. Într-adevăr, celebrul istoric grec Herodot („părintele istoriei”) a afirmat că tracii reprezentau cel mai numeros popor în Antichitate și că, dacă triburile lor ar fi dorit să se unească sub un unic conducător, ar fi cucerit regiunea. Un singur trib, cel al dacilor, a reușit să-și supună o bună parte din actuala Românie, însă, din nefericire, în ciuda curajului de care a dat dovadă regele lor, Decebal, ei nu au avut puterea de a înfrânge legiunile romane ale împăratului Traian, în cele două campanii desfășurate succesiv, între anii 101–102 și 105–106 d.Hr.

Cu toate că unele familii românești cu origini în epoca medievală sunt îndreptățite să pretindă că prin venele lor curg picături din sângele Basarabilor (la fel ca numeroasele familii franceze care își revendică descendența din Charlemagne), actualmente nu mai există moștenitori în linie directă ai fostei familii domnitoare. Neamul Florea, care ulterior avea să-și ia numele Florescu, se numără printre aceste familii. Membrii săi reprezintă totodată singurul clan care, în chip aproape miraculos, a izbutit să își păstreze numele până în ziua de astăzi, o afirmație pe care o susțin cu tărie.

Să ne îndreptăm acum atenția către un mic triunghi din colțul sud-vestic al actualei României, situat între Dunăre, la sud, iar la est delimitat de un afluent al său, Oltul, o regiune care a marcat frontiera Imperiului Roman după retragerea legiunilor, în anul 275 d.Hr., și pe care am putea-o denumi „Triunghiul Florea”.

Este foarte probabil ca la acel moment din istorie un oarecare Florea să se fi stabilit în această zonă, situată în apropierea anticului oraș dac Drobeta, în locul unde fluviul formează o meandă în formă de potcoavă. Acolo se găsea și un șir de patru defileuri abrupte și înguste, cunoscute sub numele de Porțile de Fier, care separă Munții Carpați la nord de Alpii Dinarici la sud (Porțile nu mai există, fiind acoperite, în 1972, de apele lacului artificial creat pentru punerea în funcțiune a uriașei hidrocentrale de la Porțile de Fier). De-a lungul secolelor, regiunea a fost scena multor frământări și conflicte ale căror urmări persistă până azi.

În anul 105 d.Hr., împăratul roman Traian a construit un pod peste Dunăre care să asigure trecerea trupelor sale către nord. Acesta a fost însă distrus în 278 d.Hr., cu scopul de a împiedica pătrunderea pe la sud, în imperiu, a

goșilor și a altor triburi, inclusiv a hoardelor hune ale lui Attila. Împăratul bizantin Iustinian a refăcut podul, adăugându-i un turn în onoarea soției sale, Theodora. În secolul al VI-lea, dinspre teritoriile ocupate astăzi de Ucraina au năvălit în număr mare slavii, care au pornit spre vest de la gurile Dunării și s-au îndreptat către sud, spre Grecia. Unele triburi slave s-au stabilit însă în această regiune, la nordul și la sudul Dunării, unde s-au amestecat cu daco-romanii, dând naștere poporului român.

CAPITOLUL II

„OMUL-LUP” SE PUNE ÎN SLUJBA LUI VLAD DRACUL

După apariția, în 1989, a cărții mele *Dracula, Prince of Many Faces*, neamul Florescu a știut că se înrudește cu ramura Drăculeștilor din familia domnitoare a Basarabilor, și asta prin căsătoria făcută de fratele lui Dracula, Vlad Călugărul. Mă voi ocupa de această legătură de rudenie la momentul potrivit, dar mai întâi doresc să subliniez că multe cercetări recente legate de subiectul acestei cărți, întreprinse de coautorul meu, profesorul Matei Cazacu, au dus la o concluzie și mai surprinzătoare, și anume la aceea că Florea a avut, foarte probabil, o soră pe nume Ana (devenită ulterior călugărița Calinichia), care s-a căsătorit cu unul dintre primii voievozi ai Țării Românești, Radu I (care a domnit între 1377–1383/1385), astfel încât sângele familiei Florescu curge prin venele familiei princiare românești a Basarabilor.

Și de ce ar fi aceasta o concluzie surprinzătoare, ați putea întreba? Să vă explic. Radu I a fost tatăl lui Mircea cel Bătrân, voievodul care a condus statul valah în perioada de maximă expansiune a sa. La rândul său, Mircea a fost tatăl lui Vlad Dracul și bunicul faimosului sau

infamului Dracula. Prin urmare, este oare posibil ca prin venele aceleia care și-a tras dușmanii în țeapă să curgă și câteva picături din sângele Floreștilor? Iată o concluzie cu adevărat surprinzătoare și o ipoteză destul de neliniștitoare.

În absența unor documente și a unor genealogii dovedite, pe ce se bazează această ipoteză? Să urmărim sfatul lui George D. Florescu, binecunoscutul genealogist și istoric al familiei, și să urmărim evoluția proprietăților, un domeniu de cercetare neglijat de-a lungul timpului până și de către cei mai serioși istorici. Florea a fost una dintre cele mai vechi familii deținătoare de pământuri, într-o regiune unde dreptul de proprietate era transmis, din generație în generație, fiilor aparținând clanului sau familiei. Se știe că Florea și sora lui, Ana, au stăpânit întinderi mari de pământ în vecinătatea Tismanei (la nord de Severin), locul celebrei mănăstiri ridicate de Radu I și terminate de Mircea cel Bătrân. Deși nu cunoaștem nimic cu privire la originile Anei/Calinichia, în schimb știm că, la momentul în care a devenit a doua soție a lui Radu I, pământurile de la Tismana erau deținute pe jumătate de către prințul din neamul Basarabilor, în esență un străin care nu posedea alte proprietăți în Oltenia — averile familiei avându-și originea în Transilvania (Făgăraș). În 1377, când voievodul Radu I a început construcția Mănăstirii Tismana, Florea și sora lui, Calinichia, au fost probabil, și ei, ctitori ai faimosului lăcaș. Cu toate că nu s-au păstrat documente în acest sens, putem presupune că dreptul de a ctitori mănăstiri în vremurile medievale nu era garantat străinilor de proprietate, ceea ce Basarabii erau în fapt. Mănăstirea Tismana era o fortăreață monastică puternică, dotată cu turnuri și metereze, și avea totodată statut de oraș și capitală a ținutului Mehedinți.

Începând din acel moment, Basarabii cei lipsiți de pământuri, dornici să-și creeze un domeniu teritorial în Țara Românească, au pornit să clădească mănăstiri precum Tismana și Cozia în Oltenia, pe pământul deținut de Florea și de urmașii săi — primul dintre aceștia fiind Vlăcsan/Vâlcsan (Vâlsan), iar mai apoi fiul său Vintilă. Amândoi au fost îngropați la Mănăstirea Tismana, însă pietrele lor de mormânt au dispărut. Multă vreme după ce a pierdut posesia mănăstirii, Drăghici, fiul lui Vintilă, a păstrat pentru sine satul Tismana, pe care l-a cedat mănăstirii abia la o jumătate de secol după moartea tatălui său. Nu se cunoaște cu exactitate anul morții lui Florea. Și nici cât de întinse erau proprietățile sale, cât de mare era conacul sau castelul în care locuia și câți copii a avut acest întemeietor al Severinului. Un singur urmaș al său a supraviețuit, un fiu pe nume Vlăcsan, care înseamnă, în limba slavă, „lupul”, fapt de natură să ne indice că s-a născut în regiunea slavizată a Severinului. Este interesant de amintit că Farcaș, numele unui alt probabil străbun al lui Florea, consemnat într-un document al Cavalerilor Sfântului Ioan, însemna tot „lupul”, dar în limba maghiară. Este dovada că Vlăcsan era, aproape sigur, un „Om-lup”, adică își acoperea fața cu o blană de lup în bătălii, asemenea multor altor războinici ai vremii.

Vlăcsan și-a pierdut, probabil, de foarte tânăr tatăl. A fost prezent ca mare demnitar la Curtea domnească din Țara Românească, sub mai mulți voievozi, iar în final sub Vlad Dracul, care a domnit între 1436–1447, tatăl faimosului Dracula (a cărui poveste de viață este în fapt mai fascinantă decât ecranizarea hollywoodiană a romanului lui Bram Stoker).

În calitate de demnitar la Curtea domnească, Vlăcsan apare ca martor: „Vlăcsan, fiul lui Florea” („Florev”, în slavonă). Nu a deținut niciun titlu ori funcție și oamenii

i se adresau cu apelativul *jupan*, adică „domn” („senior”), ceea ce însemna că era mare proprietar de pământ. Funcțiile sau titlurile de demnitari, dregătoriile, au apărut încă de la începuturi la curțile domnești și s-au multiplicat de-a lungul timpului, voievodul având nevoie de boieri care să-l ajute la gestionarea treburilor țării. Cu vremea, s-a dezvoltat un fel de ierarhie avându-l în frunte pe *banul Craiovei*, care ocupa înalta funcție de „vicerege”. Fapt semnificativ, *jupanul*, chiar dacă nu deținea o funcție anume, sau tocmai din această cauză, era considerat reprezentant al mării aristocrații, cel puțin la începuturi.

Nici Florea și nici Vlăcsan nu și-au dorit să servească la curtea voievodului Mircea. Amândoi au simțit că domnitorul trădase interesele Severinului, implicându-se în cruciadele împotriva turcilor conduse de Sigismund de Luxemburg, rege al Ungariei și viitor Sfânt Împărat Roman. În cele din urmă, Mircea a acceptat să-i plătească un tribut Sultanului și să devină „prieten al prietenilor și dușman al dușmanilor” turcilor. În schimb, i s-au oferit pacea și libertatea comerțului cu Imperiul Otoman. Pentru boierii olteni, din rândurile cărora făceau parte și Floreștii, a fost o victorie.

*

Păstrarea noului statut de vasal al Țării Românești a fost, fără îndoială, dificilă în fața agresivității sultanului Mehmet I, ajuns pe tronul Imperiului Otoman în anul 1413. El a adoptat tradiția musulmană *ghazi*, care cerea ca în fiecare primăvară sultanul să lanseze o campanie militară împotriva necredincioșilor occidentali, multe dintre aceste campanii vizând Transilvania. Până în 1421, Mehmet a reușit să cucerească două fortărețe importante de pe malul Dunării, construite de voievodul Mircea la Giurgiu și Turnu Măgurele, unde turcii și-au stabilit garnizoane

puternice, putând efectua incursiuni dese în Transilvania. În plus, au ridicat fortărețe și pe malul drept al marelui fluviu Dunărea, la Vidin, Nicopole și Silistra, încercuind astfel pământurile românești ca într-o menghină. Drept răspuns, ungurii au reocupat provinciile transilvănene Almaș și Făgăraș, pe care le cedaseră anterior prinților valahi.

Totuși, pentru a fi corecți până la capăt cu încercările relativ timide ale lui Mehmet I de a păstra principiile Războiului Sfânt promovate de predecesorul său Baiazid I, trebuie să menționez că Murad al II-lea (1421–1451) s-a arătat dispus să cruțe acele țări care acceptaseră să-i plătească tribut și cu care încheiase tratate, precum Țara Românească și, mai târziu, Serbia. Din punctul de vedere al otomanilor, aceste țări erau teritorii supuse unor tratate care le obligau să asigure sprijin militar, potrivit sloganului, cât se poate de limpede exprimat, „prieteni ai prietenilor noștri, dușmani ai dușmanilor noștri”. Conceptul de neutralitate, cumva asemănător cu atitudinea inițială a lui George Bush față de războiul din Irak, nu exista.

O legătură mult mai trainică s-a stabilit între Vlăcsan și Alexandru Vodă Aldea (a domnit între 1431–1436), unul dintre numeroșii fii ai lui Mircea cel Bătrân, care s-a văzut obligat să colaboreze pentru un timp cu armata otomană. Sprijinul pe care acesta a dorit să îl acorde turcilor nu a însemnat mare lucru și a constat, în principal, în găsirea de locuri de trecere în Transilvania pentru achingiții („incendiarii”) turci, de-a lungul unor defileuri înguste, pe malurile râurilor ce străbăteau Alpii Transilvaniei. Acolo erau locuri cunoscute doar ciobanilor, unde un om călare abia dacă se putea strecura printre torente și prăpăstii. În orice caz, succesiunea lui Aldea la tron a fost puternic susținută de Vlăcsan, astfel încât domnitorul s-a putut întoarce în siguranță în orașul transilvănean Brașov, unde s-a refugiat temporar, evitând o situație dificilă.